

Sygn. akt I ACa 24/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia:	Elżbieta Karpeta
Sędziowie :	Lucyna Świdorska-Pilis del. Tomasz Tatarczyk (spr.)
Protokolant :	Katarzyna Noras

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2019 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko J. J.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 6 czerwca 2018 r., sygn. akt II C 1149/17

oddala apelację.

Lucyna Świdorska-Pilis Elżbieta Karpeta Tomasz Tatarczyk

Sygn. akt I ACa 24/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo, którym powód H. K. domagał się zasądzenia od pozwanego J. J. 300 000 zł z tytułu zadośćuczynienia i zobowiązania go do złożenia oświadczenia w prasie o przeproszeniu powoda za pomówienie. Rozstrzygnięcie uzasadnił w następujący sposób : Przed tut. Sądem toczyły się lub toczą się sprawy z powództwa H. K. przeciwko J. J. dotyczące naruszenia dóbr osobistych powoda w wyniku zeznań składanych przez pozwanego w innych sprawach. W trakcie postępowania sądowego, prowadzonego przed Sądem Okręgowym w (...), z powództwa H. K. przeciwko J. J. pod sygn. akt II C 608/15, na rozprawie z dnia 13 lipca 2017 r., uprzednio pouczony o treści art. 304 k.p.c., został przesłuchany J. J.. W toku zeznań pozwany wskazał, że są z powodem współoskarżonymi w sprawie karnej, gdzie ich interesy są sprzeczne.

Sprawa ta nie została prawomocnie zakończona. Odpowiadając na pytania pełnomocnika powoda H. K. pozwany stwierdził między innymi, że po wyjściu z sali rozpraw, toczącej się przed sądem apelacyjnym sprawy karnej, powód rozmawiał z D. J. (1) na korytarzu budynku sądowego. Kontakt powoda z D. J. (1) był, mimo napomnień służb konwojowych. Zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. sąd związany jest żądaniem zgłoszonym przez powoda w powództwie, a więc nie może wbrew żądaniu powoda zasądzić czegoś jakościowo innego albo w większym rozmiarze, czy też zasądzić powództwo na innej podstawie faktycznej, niż wskazana przez powoda. Powód roszczenia pozwu wiązał z zeznaniami pozwanego, złożonymi w dniu 13 lipca 2017 r. przed Sądem Okręgowym w (...) w sprawie II C 608/15, a właściwie z treścią adnotacji pisemnego protokołu skróconego z przebiegu rozprawy. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne; w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 k.c.). Według powoda, pozwany składając zeznania w dniu 13 lipca 2017 r. naruszył jego dobra osobiste w postaci czci i dobrego imienia. Zeznając wskazał, że powód po skończonej rozprawie w Sądzie Apelacyjnym rozmawiał z D. J. (1). Formułując swoją wypowiedź odpowiadał pozwany na pytania pełnomocnika powoda i samego powoda. Zasadne w okolicznościach sprawy jest stwierdzenie, że swoją wypowiedzią pozwany nie miał na celu naruszenia dóbr osobistych powoda. Opisywał jedynie sytuację, której w swoim mniemaniu był świadkiem, bez subiektywnych ocen zachowania powoda. Tym samym brak jest podstaw do przyjęcia, że treść zeznań, we wskazanym w pozwie zakresie, miała na celu przedstawienie powoda w złym świetle, czy też jego poniżenie. Ocena obiektywna treści wypowiedzianych przez pozwanego, z uwzględnieniem kontekstu (rozprawa sądowa, zeznania na pytania strony, której dobra osobiste miałyby być naruszone) nie pozwala przyjąć, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda przez pozwanego. Przesłanką odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych jest, stosownie do art. 24 k.c., bezprawność działania sprawcy, czyli działanie sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających je, do których zalicza się działanie w ramach porządku prawnego, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego. Zeznania świadków i stron składane w toku procesów sądowych nader często dotyczą dóbr osobistych, a te same wypowiedzi w innych warunkach byłyby uznane za bezprawne. Uzasadnieniem uchylecia bezprawności w tej sytuacji może być funkcja procesu cywilnego, czy karnego. Składanie zeznań przez świadka i strony w postępowaniach sądowych jest działaniem w ramach porządku prawnego, nawet jeżeli podawane fakty obiektywnie nie są prawdziwe lub co do prawdziwości których świadek/strona nie jest w stanie przedstawić dowodów. Świadek, bądź sama strona postępowania, nie może być co do zasady obciążana konsekwencjami swoich zeznań, nawet jeśli spostrzeżenia jego nie znajdują potwierdzenia w faktach, będąc jedynie projekcją jego przekonań co do takiego, a nie innego stanu rzeczy. Świadek bądź strona postępowania ma wszak mówić to co wie, a czasami, co sobie wyobraża, często też zmuszana jest do wyrażania własnych ocen. Uznać należało, że złożenie przez pozwanego zeznań w dniu 13 lipca 2017 r., poza tym że nie naruszało w swojej treści dóbr osobistych powoda, mieściło się w ramach porządku prawnego, a tym samym nie było bezprawne. Bezprzedmiotowe stało się zatem ustalanie okoliczności związanych z rzekomym rozmiarem krzywdy. Badaniu nie podlegało w niniejszym postępowaniu to, czy doszło do ewentualnego naruszenia dóbr osobistych D. J. (1) i któregokolwiek z pracowników (...) w K. Wydziału Konwojowego i Policji Sądowej KWP w K., albowiem po stronie powoda brak jest legitymacji czynnej do dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych tych osób. Dobra osobiste są bowiem przypisane każdemu człowiekowi z osobna. Powyższe wynika zresztą z jednoznacznego brzmienia przepisów art. 24 k.c. i 448 k.c., które wyraźnie kreują roszczenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone.

W apelacji powód domagał się uchylecia tego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania zarzucając naruszenie prawa materialnego przez odmowę udzielenia mu ochrony prawnej w sytuacji, gdy pozwany swoimi zeznaniami naruszył jego dobra osobiste pomawiając go i oskarżając fałszywie o zachowania o charakterze przestępczym, naruszenie prawa procesowego przez pominięcie istotnych dowodów, w tym dowodu z przesłuchania stron.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wbrew twierdzeniom apelacji, wydał Sąd Okręgowy postanowienie w przedmiocie wniosków powoda o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków i z przesłuchania stron. Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2018 r. wnioski te postanowieniem oddalił. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśnił, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy były motywy, jakimi miał się kierować pozwany składając zeznania, w których powód upatrywał naruszenia swoich dóbr osobistych, a świadkowie według wniosku powoda mieli właśnie potwierdzić motywy działania pozwanego. Podkreślił ponadto Sąd swoje związanie granicami powództwa i wskazał, że skoro przywołana przez powoda wypowiedź pozwanego, jak wynika z samej jej treści, nie naruszyła dóbr osobistych powoda, to nie zachodziła potrzeba przeprowadzenia dowodów z osobowych źródeł, w tym z przesłuchania stron na fakt naruszenia tych dóbr.

Oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosków powoda o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków i z przesłuchania stron uznać trzeba za prawidłowe wobec niebudzącego wątpliwości stwierdzenia, że już sama treść przywołanych w pozwie zeznań pozwanego wykluczyła przyjęcie, iż składając je naruszył pozwany dobre imię i cześć powoda.

Zarzut naruszenia prawa procesowego jest więc niezasadny.

Pozwany, jak wynika z pisemnego protokołu rozprawy przeprowadzonej w Sądzie Okręgowym w Katowicach w dniu 13 lipca 2017 r., składając zeznania, z których wywiódł powód roszczenie, nie zeznawał spontanicznie na okoliczności niezwiązane ze sprawą, jak utrzymuje w apelacji powód, lecz udzielał odpowiedzi na pytania pełnomocnika powoda i powoda. Nie pozwala to przyjąć, by jego działanie było ukierunkowane na osiągnięcie celu, który z rolą pełnioną przez niego w procesie nie miał związku. Odpowiadając na pytania powoda i jego pełnomocnika zeznał pozwany na temat swoich spostrzeżeń, tudzież tego, że słyszał na korytarzu sądowym, jak powód, mimo upomnień konwojentów, rozmawia z D. J. (1). Treść udzielonych przez pozwanego odpowiedzi nie świadczy w żaden sposób o jego złej woli, zamiarze przywołania nieprawdziwych, niezwiązanych z rozpoznawaną sprawą faktów dla wyrządzenia powodowi krzywdy.

Dokonał Sąd Okręgowy w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych. Przywołał fakty znane mu z urzędu, treść zeznań złożonych przez pozwanego na rozprawie w dniu 13 lipca 2017 r., informację udzieloną powodowi przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w K. dotyczącą realizacji konwojów.

Z dokonanych ustaleń wyprowadził ten Sąd właściwe wnioski stwierdzając, że nie naruszył pozwany swoimi zeznaniami, wskazanymi w pozwie, dóbr osobistych powoda, a jego działanie nie nosiło cech bezprawności.

Treść zapisanych w protokole rozprawy zeznań pozwanego, z których wywiódł powód roszczenie, jest następująca : „zwracam uwagę, że np. po sprawie apelacyjnej powód rozmawiał z D. J. (1), w pokoju zatrzymań pani D. J. (1) nie była ale była, jak wychodziliśmy z sali rozpraw, osobiście widziałem, jak rozmawiali po sprawie apelacyjnej, za każdym razem, jak wychodzimy z sali rozpraw w tej sprawie karnej powód rozmawia z D. J. (2), na kilku terminach był ten kontakt po rozprawie, konwojenci zwracali uwagę ale powód robił swoje, były takie sytuacje, że widziałem, a czasami tylko słyszałem, bo byłem za zakrętem”.

Zeznał pozwany na temat swoich spostrzeżeń, nie zawiera jego wypowiedź treści naruszających dobre imię i cześć powoda. Samo stwierdzenie, że powód rozmawiał z inną osobą po wyjściu z sali rozpraw i czynił to mimo napomnień konwojentów nie narusza dobrego imienia powoda i jego czci. Wbrew temu, co utrzymuje skarżący, wypowiedź pozwanego nie przypisuje mu popełnienia czynu zabronionego. Nie dyskredytuje go w opinii innych osób.

Nie nosiło zachowanie pozwanego cech bezprawności, skoro zeznawał na temat faktów zgodnie ze swymi spostrzeżeniami, odpowiadał w ten sposób na pytania powoda i jego pełnomocnika pełniąc rolę strony pozwanej w innym procesie wytoczonym mu przez apelującego i broniąc się przed żądaniem powództwa.

Zaskarżony wyrok odpowiada prawu materialnemu – art. 24 § 1 i 448 k.c. Zarzut jego naruszenia jest więc nieuzasadniony.

Z tych przyczyn apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Lucyna Świdarska –Pilis E. T. T.